

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Promptvarii exequialis pars ...

Continens centurias II. dispositionum, quibus themata funebria sive
scripturae dicta varia ...

Bidembach, Felix

Francofurti, 1625

Thema LXVIII.

[urn:nbn:de:bsz:31-130978](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130978)

THEMA LXVIII. EX NOVO TEST. 617

in messe, & comburet zizana igni, Matt. 13 v. 42. Qui seminant iniquitatem & dolores, metunt etiam id ipsum, Job. 4. v. 8. Quod & in hac vita interdum accidit, Prou. 22. v. 8. qui seminant iniquitatem. Contra: Qui seminant iustitiam, Prou. 11. v. 18. Seminate in iustitia Os. 10. v. 12. Noli seminare in agrum iniustitiæ, Syr. 7. v. 3. Vide etiam Esa. 17. v. 11. & Jer. 12. v. 13. & Hof. 8. v. 7. Jac. 3. v. 18.

Cogita sæpius de Angelis messoribus Matt. 13. v. 39. Da quoque operam ut ager cordis tui sit terra bona, & faciat fructum bonum, iuxta similitud. Luc. 8.

III. CONSOLATIONEM etiam hinc piii in omnibus malis, quæ hic sereda sunt, accipere debent: ut in patientia expectent tempus illud messis, de quo Psal. 126 v. 5. Qui seminant in lachrymis, &c. Abstergentur illæ omnes lachrymæ, Esa. 25. v. 8. Apocal. 7. v. 17. & 21. v. 4. At sicut non statim messis venit eadem die, qua seminatum fuit: sed oportet colonum moram aliquam patienter ferre, usque dum hycnis transeat &c. Ita hic etiam expectandum in patientia, Luc. 21. v. 19. & Luc. 8. v. 15. Pusillum Joan. 16. v. 16. Heb. 10. v. 27.

F I N I S.

THEMA LXVIII.

Ephes. 5. v. 16.

Redimentes tempus, quoniam dies mali sunt.

D I S P O S I T I O.

Temporis obseruationem multum in rebus humanis valere Salomon auctor est. Eccl. 9. v. 11. Cum enim omnia suum habeant tempus Eccl. 3. v. 1. non vnum idemque omnibus temporibus agere licet: neque omnia omni tempore. Ideoque prudenter Paulus hoc loco monet, ut tempori seruire (uns darein schicken) discamus. Præsertim cum non mala tantum, sed extrema sint tempora, in quæ incidimus: de quibus multa prolixè Christus Matt. 24.

Qq 5 Huuc

Hunc autem Pauli locum aliter filii huius seculi, aliter etiam pii & Christiani interpretantur. Hi quidem sic videntur tempore, vt salutem suam æternam non negligant: illi vero sic, vt omni tempore in impietate sua pergant & pereant. Tractabimus igitur hæc verba breuiter hoc modo: (per *ἄποσι κῆρ ἡέσιν*) vt ostendamus, quomodo filii huius seculi tempore non recte seruiant, deinde vero quomodo Christiani tempori recte seruire debeant & possint.

I. *Ἀποσι.*

Abutuntur filii huius seculi hoc Pauli loco Theologie & politice, & dum se optime seruire tempori putant, nihil minus faciunt.

I. Si tempora mala sunt, vt sunt sane extrema temporaria, ibi tum sic videntur optime seruire tempori, si & ipsi sint mali. Vt lula inquit, cum lupis, cum quibus esse cupis. Si fueris Romæ Romano viuio more: Si fueris alibi viuio sicut ibi. *Es muß sich thun nach den Leuthen richten / dicunt filii huius seculi. Dann die Welt richtet sich nicht nach ihm.* Exempli causa. Si pericula immineant religioni veræ, putant illi, esse hic aliquid condonandum iniuriæ temporum. *Da sind alle Religion gut. Hoc vocant Temporisare. Vad sind wie der Han auff dem Kirchthurn.* At hos Christus vocat, Marc. 4. v. 17. *Temporarios, Wetterwendisch.*

Aur cum vident homines extremis his temporibus esse fallaces, dolosos, mendaces, &c. illi existimant similibus moribus se optime seruire tempori. Dicant enim contra Cretenses Cretizandum. Et cum vulpe vulpinare tu quoque inuicem, &c. Sic enim odium mundi minus sustinendum, cum alioquin oderit, qui non cum mundanis feriant, teste Christo, Johan. 15. vers. 19. At hi cum mundo peribunt. I. Corinth. 7. v. 31. I. Joan. 2. v. 17. Ideo Paulus, non accommoderis vos ad figuram huius seculi, Rom. 12. vers. 2.

II. Sic

II. Sic putant seruiendum tempori, vt dum prosperiori vt licet fortuna, vbi omnia iuxta anima sententiã cedunt, nihil afficiuntur aliorum calamitatibus, sed faciunt quod lubet. Tum demum enim de tristibus tractandum, vbi læta cessauerint. Secundas res decent superbiæ inquirunt. At extrema gaudii luctus occupat, Prou. 14. Et malitia horæ obliuionem facit, Syr. 11. v. 29.

Hinc plerunq̃ primum sunt temerarii, deinde timidi & abiecto animo. Est enim cor hominis superbum & timidum, Jerem. 17. vers. 9. Huc pertinent illi etiam qui sciunt vt foro, & fauent his quos fortuna extollit. Hinc illud prouerb. vbi fortuna ibi fauor. Wissen den Mantel nach dem Wind zu hegen. Hoc putant esse seruire tempori. Exemplum habemus in Seme qui primum insultrat Dauidi: cui post sit supplex, 2. Sam. 16. v. 16. At male perit, 1. Reg. 2.

III. Dum viuunt & valent iuuenes, putant sic vtendum ætate, vt ipsis bene sit. Satis esse stranda & tremula senectus ipsos abstrahat à voluptatibus. Wollen gute tag haben weil sie können. Im Alter werd ihwendie frewd selbst vergehn. In iuente non esse tempus idoneum vt colligant thesauros, sed in senectutem id esse reiiciendum. Junge Leut sollen nicht sparen / sonder sich tayffer wissen lassen. Vno verbo, flores inuentus Diabolo, & feces senectutis Deo consecrare volunt.

Sic mundus putat, hoc esse Seruire tempori. At Dominus ridebit in interitu illorum, Prouerb. 1. v. 26.

II. Oīes.

At longe diuersa ratione pii seruiunt tempori: & quia agnoscunt esse tempora mala, hoc agunt vt sapienter viuunt & faciunt voluntatem Domini, sicut hoc eodem loco Paulus Ephesios monet.

I. Primum enim quia sunt tempora mala, illi boni esse student. Agnoscunt tempus visitationis, Luc. 19. vers. 44. ne pereant cum filiis huius seculi. Et quia sciunt tempus

con-

contractum esse, redimunt occasionem, 1. Corint. 7. v. 29. Semper habent lampades instructas cum prudentibus, Matt. 25. v. 5. Cogitant, *nunc* tempus acceptum, 2. Cor. 6. v. 2. Hodie, hodie audiunt vocem, Pl. 65. v. 8. Heb. 3. v. 7. Discunt ab auiibus cœli illis, Jer. 8. v. 8. obtemperare tempus, Et cognoscunt Dominum suum sicut bos, Elai. 1. v. 3. non sunt sicut equus & mulus, Psal. 32. v. 9.

In tribulationibus non deficiunt, sed in patientia possident animas suas. Luc. 21. v. 19. Memores dictorum, Rom. 8. v. 17. 2. Cor. 4. v. 17. 2. Tim. 2. v. 11. Et Matt. 16. & 10. v. 28. item Matth. 10. v. 32. & 19. v. 29.

Deinde cum vident alios homines fallaces & malos: non patiuntur se seduci exemplis malis, aut malicia immutare intellectum, Sap. 4. v. 11. sed sciunt se esse selectos à mundo, Joan. 15. v. 19. Ideoque nec curant odium mundi, sed hoc potius agunt ut placeant Domino, 2. Cor. 5. v. 9. in peregrinatione sua. Et student facere voluntatem patris, Matth. 6. v. 21. quia sciunt mundum perire cum suis concupiscentiis, 1. Ioan. 2. v. 17.

Deum vero daturum unicuique secundum opera, 2. Cor. 5. v. 10. & Rom. 2. v. 6. & pietatem habere promissiones huius & futuræ vitæ, 1. Tim. 4. v. 8. Ideoque sicut videntur hoc mundo, ut non aburantur, iuxta id 1. Cor. 7. v. 31. ita etiam videntur tempore.

II. Deinde sic redimunt *τὸν χρόνον*, ut tristitia siue secunda fluant tempora, nec animo efferantur nec desperent. Memores dictorum, Eccl. 7. v. 15. in die bonæ lætæ esto &c. Et Syr. 11. v. 27. & seqq. In die bonorum ne sis immemor malorum, &c. Et Prouerb. 14. v. 13.

Quod si ipsi nihil mali patiuntur, tamen dolent super contumione Joseph. Amos. 6. v. 6. Et sicut congaudet gaudentibus, ita dolent cum stentibus, & sic semper communi- cant necessitati sanctorum, Rom. 12. v. 13. & 15.

Neque etiam quærunt fauorem apud filios seculi, sed cum humilibus contentuntur, iuxta id Pauli. Rom. 12. v. 16. Ideoque omnium fortunam æquo animo ferre possunt. Et exal-

exaltantur atque exhilarantur à Deo suo tempore. Exspectant gaudium, quod nemo tollet, Job. 16. v. 22.

III. Tandem politice etiam discunt pii tempori seruire: & colligunt in ætate ne egeant in hyeme: hoc est, tempus iuuentutis bene collocant, & venturæ sunt memores senectæ. Cogitant illud exemplum de formicis, Prou. 6. v. 6. Et illud Prou. 19. v. 15. & 20. v. 4. & 21. v. 5. & 26. v. 14. Et Eccl. 1. v. 6.

Ante omnia autem perpendenda illa memorabilis admonitio, Eccl. 1. 2. v. 1. Memento creatoris in iuuentute, &c. Ut puer etiam cum Josia, 2. Paral. 34. v. 3. discas timere Dominum, &c.

Hoc vere & pie est seruire tempori: sic etiam omni tempore eris acceptus Domino, & in tempore accepto, audiet, & in die salutis iuuabit, 2. Cor. 6. v. 2. ex Esa. 49. v. 8.

F I N I S.

THEMA LXIX.

Eph. 6. v. 10. ad 18.

De militia spirituali & πανοπλιᾳ Dei, &c.

D I S P O S I T I O.

In his verbis Paulus omnibus Christianis denunciat bellum, & quidem ἀσπίδων πόλεμον: quia illi habeant aduersarium Diabolum, qui cum illis in concordiam non amplius redigi possit. Ne autem ab eo succumbamus, ecce Paulus his verbis militarem consiliarium agit, dum nos erudit, quomodo hostis hic, Diabolus scilicet, internecium bellum nobis indicens, prosterendus sit.

1. Quare ista tempore nobis aduersetur, quidve expugnandum appetat.
2. Quam potens hic hostis sit.
3. Quibus armis nobis debellandis utatur.
4. Quibus nos ipsum possimus armis superare.

I. PARS.